

A „nyereg alatt puhított” Magyar Szóról

– Már a Németh Pista sem a régi! – szabadkozik kora reggeli cinkos vigyorral a képén egyik régi ismerősöm, akivel vagy húsz éve reggelenként a lapárosoknál találkozok, s aki most ügyetlen magyarázattal állt elő, hogy miért szorongatja a hónalja alatt az újvidéki Polgári lapot oly előszeretettel.

– A nyugdíjasnak már csak ilyen a sorsa még íróéknál is, hogy kimozdulatlanságában képtelen valamirevaló mondandót összehozni! – mondom a szakma védelmében a magamét, de látom a szomszéd szeméből, hogy kétkedve veszi a lapot, már ami a magyarázatot illeti, mert távoztában még hozzáfűzi: attól még nem lesz olyan a újság, hogy az emberfia három perc alatt átfuthatja, ha szellemileg eléggé virgonc. Másik alkalommal aztán még megtoldotta az eddigieket azzal is, hogy a „nyereg alatt puhított” húsnak bizonyos körülmények között megkérdőjelezhető az ehetősége.

A Magyar Szó leckekönyvébe bizony nem éppen hízelgő osztályzatot firkantott a szomszéd druzsám, s mivel én ama elhíresült bogolyai macskapaprikás megtörténte óta veszem mindennapinkat, vittem magammal tágabb környékünk legeldugottabb vidékeire is, s hagytam ott olvasmányoknak azoknak, akik nem igen jutottak hozzá. Gondoltam, veszek annyi fáradságot, hogy kissé tüzetesebben figyeljek a jelenlegi Magyar Szó agóniájának egyes tényezőire.

A kérdés: miért nem veszi az olvasó a Magyar Szót? Szerintem azért, mert a Magyar Szó nem olvasható/olvasmányos. Az okát ennek ott kell felfedni, ahol a part szakad: ha történetesen én kecségére ülném meg a partot a Tiszán, mondjuk a kanizsai Fekete parton, akkor féreg helyett a csalim nem lehetne piszokhal, mert ilyen esetben harcsát vagy süllőt foghatok. Az embertől a halig hosszú az út, utcahossznyi zsineg feszül közöttük, s mégis találkozhatnak, ha az érdekük, érdeklődésük úgy kívánja.

Márpedig a Magyar Szó e horgászati példátlan-ság módján készül, nagy többségünk elégedetlenségére. Napilapunk nem ismeri annak igaz voltát, hogy két pont között a legközelebbi út az egyenes, viszont a var-

gabetűs, makrancos kitérőivel éppen azokat riasztja el, akiknek készül. Másik nagy baja mindennapi olvasmányunknak a kiszolgáltatottsága bizonyos belső megmondhatóknak, valamint a segédmotorként fölemlegetett külső anyagi támogatóknak és erkölcsi tartást követelőknek.

A hatvanéves Magyar Szót miért alapították anno? Hogy az újság egyik fele ollózás, negyede olvashatatlanság, a többi pedig a csiricsaré tömjénezése legyen? Jelenleg a Magyar Szóból leginkább a kérdésfeltevés hiányzik, meg egy olyan szerkesztéspolitikai, amely arra ösztönözne, hogy készítői választ keressenek ezekre a kérdésekre. De lapozzunk együtt, annak reményében, hogy legalább gondolatindító címekre lelünk kedvencünkben. Akárha egész heti lapszámot átnezzünk, nincs egy valamirevaló cím, amely eredményezhetné, hogy az egyik ember a másiktól megkérdezhetné: olvastad? Mert igenis ez az egyetlen kérdés adja el a lapot, nem pedig a benne hirdetett féloldalas önreklám, minek ellenére a Magyar Szó jelen pillanatában és állapotában ott tart, hogy a példányszám egyharmada talál gazdára, kétharmada pedig remittenda! Visszáruból nem lehet megélni nyomtatott sajtóéknál. Ugyanakkor egyeseknek a Szó berkeiben nagyon megfelel az újság eladatlansága. A húszmillió dinárnyi mínusz szaldó. Kereken egy éve írtam meg az újságnak, hogy a szatadkai Mlakán százötven újságból száz visszáru, és hogy emiatt valakinek-valakiknek hamarosan gondjai lesznek. Az illetékes gondja erre annyi volt, hogy fiókjába rejtse a rossz hangulatot terjesztő tudósítást.

Lapozzunk és kérdezzünk! Miért nincs a lapban vezércikk, tárcsa, színes írás, tárcanovella? Hol vannak a szerkesztőségéből a vajdasági magyar írók? Valaha abból csináltak a redakciók versengést, hogy melyiküknél kávézik vagy tintázik hosszabban egy-egy író, most meg elvéve szólalhatnak meg a toll mesterei a Szóban! Miért olvasom én másnap reggel mindazt a lapból, amiről a tegnapi nap folyamán a tévé jóvoltából már értesültem az anyaországi eseményekkel kapcsolatban? Még arról is, urambocsá!, hogy a kormányfőnököt kí-

nozzák a szelek! Ennek okát abban látom, hogy az inkább ülő- mint olvasószerkesztők egyszerűen oda kintanak a hálóra, s az MTI potyaárúját egy az egyben beszerkeztik válogatás nélkül, tölteléknek. Ide tartozik még egy kis tallózás a határon túliaknak, s kész a harmadik oldal is, akárha tízpercnyi rekordidő alatt. Van még egy oldalnyi terünk az ollózásra, ami órányi munkára ad okot, és ki ne felejtjük jubiláló lapunk „köldök-néző” Egykor írtuk című rovatát, ami megint csak ollózás, és íme, a fele munkával megvagyunk. Éppen azal a felével persze, amit az olvasó nem olvas.

És mit olvas az olvasó? Mondjuk, hogy a kultúrát, művelődést. Nos, erre a recept csupán annyi, hogy minél több színházi tudósítást helyezünk az újságba, hiszen színház az egész világ. Ezért aztán ha valaki megszámolná az európai és világhírű alakításokról, az azokat kísérő miegyébről szóló beszámolókat, érzésem szerint arra a következtetésre jutna, hogy minden napra jutott egy-egy, a világot jelentő deszkák hosszabb-rövidebb főlemlítése. Persze, hogy esetünkben kéznél van a láb: csak átlábalunk legfontosabbjainkhoz, megírjuk az olvasópróbát, aztán a főpróbát, hogy végül megkoronázzuk az egészet a bemutató halhatatlansági hangulatának ecsetelésével, különös tekintettel a színész-szerzők, értsd szövegírók remek önfeltárásával, ami állítólag híven tükrözi a ma, itt, mi ezek vagyunk általános vajdasági érzületet. Hamu a fejeken. És a fejekben?

A szombat-vasárnapi számot is valahogy el kellene adni. Leginkább a Kilátó okoz gondot, mert befelé és elfelé nézésével, olvashatatlanságával sokat fogyaszt a kalácsból, kevés hozommal. Azt mondják, egészen jó helyen volt az elhalálozások között, s most, hogy átemelődött a Hétségébe, gondot okoz, mert vele csupán veszít a lap olvasmányosságából. A szebb időket megélt rovat bizony valaha nagyon oda hatott, hogy a vasárnapi szám sok vajdaságának a szagos mise után kedvenc olvasmánya volt. Érzésem szerint azonban nincs hiba, az óriási keresztretjvény kilátatja a Magyar Szót a kilátástalanságból, hogy végre kilátszódjunk a kivételesen géniusznak születettek produkciói-

nak szorításából. Így érzésem szerint a Szó továbbra is csupán helyben dagványozhat, mozdulni nem tud, mert senki se mondja, hogy akár az előbbi „negyvenen írják és negyvenen olvassák” magasságok járta szellemi produktum, akár az „ötven írja, annyi is veszi meg” ifjúsági hetilap ne kergetné anyagi gondokba a mecénást.

Ha tehetném (sajnos nem tehetem), én személy szerint minden diktafonhasználatot eltiltanék az újságíróktól. Ez a masina lett az átka a szakmának, róla egy az egyben vágják az anyagot a komputerbe, s onnan be, a kemencébe, érési időt, minőségre törekvő javítást, tömörítést mellőzendő. Mondhatnánk, szabómeszter ülepén tanga, forróság okozta kitérülése lelegelemben hibáknak, melyek eluralták immár nem csupán a publicisztikát.

Végezetül van egy jó hírem az Olvasó számára, a rosszról történő tudósítást újságkészítőinknek mondandóm végére hagyva: készülöben a sajtótermékekről szóló adóztatási törvénytervezet, amely előirányozza, hogy bárminemű nyomtatott árucikken kötelezően fel kell tüntetni a példányszámot, és forgalomba bocsátását megelőzően, az adókulcs táblázat szerinti befizetés után lehetséges piacra dobni az árut. Immár, kedves Olvasó, ajtónk előtt toporog a szakmában tudós egyéniségek fegyelmezője, akik ily mód kénytelenek lesznek mihamarabb karcsúsítani is meg takaréklángra venni az olvashatatlanságok, ollózások, átírások és miegyebek szorgalmazását, hacsak nem találnak maguknak olyan balekot, aki tőkét feláldozza tündöklők, különlegesek, mindenben sztárok menetelőinek siserehadára. Hacsak.... Mert van rá példa, hogy más pénzén nyomják a szöveget, mint süket az ajtót, hiszen a kibicnek semmi nem drága, de leginkább azoknak nem, akik még harmincon innen mélyen és tévesen gondolkodnak. Nekem azonban valami azt sugallja: lesz még a Magyar Szó vasárnapi száma tizenhat oldalasan a miénk, olvasóké, fél évszázada hűségeseké, s rólunk szól, hozzánk. És újra megkérdezhettük egymástól: OLVASTAD?!